

Başvuru Numarası	: 2022/851
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 13.10.2022/19
Karar Numarası	: 2022/748
Başvuran	: Ş. M.
Başvuran Vekili	: --
Adres	: --
Muhatap Kurum/Kişi	: Diyarbakır 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres	: --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, koğuştaki kalabalıklaşmanın başvurunu psikolojik ve fizyolojik açıdan kötü etkilediği ve tek kişilik odaya geçme isteğinin reddedildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, ulusal önleme mekanizması birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle:

a. Başvuranın 13 yıldır tutulduğu ceza infaz kurumunda, koğuşların üst kapasitesinin 8 kişi olmasına rağmen koğuştaki 19 kişi kaldığı,

b. Aynı odada 19 kişi kalınması nedeniyle uyku ve hijyen açısından sorunlar yaşadığı ve bu koşullarda sağlıklı yaşamın oldukça zor olduğu,

c. Ceza infaz kurumu idare gözlem kurulu ve infaz hâkimliğine başvuran tarafından yapılan tek kişilik odaya yerleşme talebinin fiziki koşullar nedeniyle kabul edilmediği iddia edilerek, başvuranın tek kişilik koğuşa geçirilmesi talep edilmektedir.

3. Muhatap Diyarbakır 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden 12.11.2021 tarihinde alınan yazılı görüşte özetle:

a. Kurumda tek kişilik odaların sınırlı sayıda olduğu,

b. Söz konusu odaların mevzuat hükümleri çerçevesinde tehlikeli hükümlülerin barındırılması, hücre cezasının infazı ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarının infazı için ayrıca pandemi sürecinde PCR testi pozitif çıkan tutuklu ve hükümlülerin izole edilmesi için kullanıldığından söz konusu odaların yetersiz kaldığı,

c. Tek kişilik odalarda tutuklu-hükümlü barındırmanın kendi içerisinde riskler barındırdığı, özel hayatın gizliliği çerçevesinde söz konusu odalarda kamera bulunmadığı, hükümlünün odada geçirebileceği bir kaza (banyoda düşme vb.), kendine zarar verme gibi yaşanabilecek olumsuz bir durumda kurum görevlilerinin söz konusu durumu geç fark edebilecekleri, dolayısıyla zamanında müdahale edilemediği için telafisi imkansız sonuçlar doğabileceği gerekçeleriyle, İdare ve Gözlem Kurulunun 03.05.2022 tarihli kararı ile başvuranın talebinin reddedildiği,

d. Sonrasında başvuranın Diyarbakır İnfaz Hakimliğine itiraz ettiği ve bu itiraz üzerine Hakimliğin ... sayılı kararıyla itirazının reddedildiği ifade edilmiştir.

4. Başvuran, muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşılık verdiği 05.08.2022 tarihli cevabi yazılı görüşünde

özetle; kendisinin talebinin insani bir yaşam alanı sağlanmasından ibaret olduğunu, kendisi gibi uzun infaz süresine sahip bir mahpusun kalabalık bir alanda infaz süresini atlatmasının olanaksız olduğunu belirterek tek kişilik odaya geçme talebini yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön inceleme yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

10. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir. (*Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 2.Genel Rapor, para.44.*).

11. Ceza infaz kurumlarında veya ceza infaz kurumlarının belirli bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, kendi içinde insanlık dışı muameleye veya fiziksel açıdan aşağılayıcı bir duruma sebebiyet verebilir. (*Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT), 2.Genel Rapor, para.46.*)

12. Başvuran koşununun aşırı kalabalık olduğunu iddia ederek tek kişilik odaya geçme yönünde hususi bir talepte bulunmuştur.

13. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezasının İnfazı" başlıklı 25'inci maddesine göre; "*Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı rejimine ait esaslar aşağıda gösterilmiştir: a) Hükümlü, tek kişilik odada barındırılır.*" Aynı Kanun'un 63'üncü maddesine göre; "*Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından*

belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar.”

14. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 28'inci maddesine göre; “İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir: (...) b) Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek. (...)” Aynı Yönetmelik'in 120'nci maddesi ise; “Hücreye koyma cezasının infazı: a) (...) geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır. (...)” hükmünü haizdir.

15. Başvuran her ne kadar koğuşun kalabalık olmasının psikolojik ve fizyolojik sağlığını bozduğunu iddia ederek tek kişilik odaya geçme talebinde bulunsa da, tek kişilik odaya geçmeye ilişkin mevzuatla belirlenmiş şartları taşımadığı görülmektedir. Öte yandan, mahkumların odalara yerleştirilmesi bakımından kurumun fiziksel kapasitesinin elverdiği ölçüde uygun dağılımı sağlama konusunda ceza infaz kurumu idarelerine takdir yetkisi tanınmıştır. Bu gerekçeler doğrultusunda, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle **"kabul edilmez"** olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
  2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
  3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 13.10.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
II. Başkan

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi